Raadsvoorstel
Openbaar

Onderwerp
Vaststellen warmtevisie 2024

Opsteller	Arne Wijnia	**Collegebesluit**	17 september 2024
Programma	Openbare ruimte	**Behandeldatum Raad**	18 december 2024
Portefeuillehouder	T.F.A. van Elferen	**Status**	Openbaar

Samenvatting
De warmtevisie geeft de kaders voor de warmtetransitie van de komende tien jaar. De vorige warmtevisie uit 2018 is geactualiseerd. Met vaststelling van de warmtevisie 2024 geven we inwoners, ondernemers en partnerorganisaties duidelijkheid over onze koers voor de komende jaren. Ook geven we inwoners en partners concrete stappen waar zij mee aan de slag kunnen (handelingsperspectief).

Voorstel
1. De warmtevisie 2024 en de daarbij behorende bijlage vast te stellen met als belangrijkste punt in hoofdstuk 2 de waardes als kader voor de warmtetransitie:
    - duurzaam;
    - betaalbaar;
    - uitvoerbaar;
    - duidelijk en inclusief;
    - in samenhang.

Aanleiding
Door de uitstoot van broeikasgassen door verbranding van fossiele brandstoffen warmt de aarde op. Om opwarming te beperken zijn er (inter)nationale afspraken gemaakt om over te stappen op andere energiebronnen. Als gemeente willen we hieraan bijdragen. Het gebruik van aardgas in de gebouwde omgeving vormt nu een groot deel van het energieverbruik in gemeente Nijmegen. Overstappen op duurzame warmtebronnen draagt dan ook fors bij aan het verlagen van onze uitstoot van broeikasgassen. Daarom heeft u als eerste gemeente van Nederland in 2018 een warmtevisie vastgesteld. Deze beschrijft de aanpak van het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving voor de jaren tot 2030. Vanuit het Nationale Klimaatakkoord (2019) hebben gemeenten de opdracht gekregen hun warmtevisie elke vijf jaar te actualiseren. Vandaar dat in 2023 is begonnen met de actualisatie van de warmtevisie, wat met deze vaststelling tot afronding komt. Met vaststelling van de warmtevisie 2024 komt de warmtevisie 2018 te vervallen. f
De warmtevisie vormt ook een bouwsteen voor onze Lokale Energiestrategie (LES).

Een tweede aanleiding voor het opstellen van deze warmtevisie is nieuwe ophanden zijnde wetgeving. Met ingang van de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) op 1 juli 2025 wijzigt de Omgevingswet en worden gemeenten verplicht om iedere vijf jaar een warmteprogramma vast te stellen. Dit beschrijft welke wijken in de komende 10 jaar van het aardgas gaan en hoe dat gebeurt. Het eerste programma moet uiterlijk 31 december 2026 zijn vastgesteld. De warmtevisie 2024 zal ons eerste warmteprogramma worden.

Beoogde impact
Met dit voorstel geven we de kaders voor de aanpak om onze gebouwde omgeving de komende tien jaar aardgasvrij te maken. We geven inwoners, ondernemers en partners concrete stappen waar zij mee aan de slag kunnen (handelingsperspectief). Het voorstel past bij het volgende doel uit de stadsbegroting: *"We realiseren samen met bewoners en organisaties een energie- en warmtetransitie en verduurzaming in de wijken."*

Argumenten

1.1 Met de warmtevisie 2024 bieden we de kaders om de komende tien jaar beleid op te stellen en projecten uit te voeren om stappen te zetten richting een aardgasvrije stad.
De overstap naar aardgasvrije warmte is een ingrijpende transitie. Daarbij hebben veel mensen en organisaties in de stad een rol. Voor hen biedt de warmtevisie helderheid over de kaders waarbinnen de gemeente de komende tien jaar aan de slag gaat met deze transitie. Daarmee zorgen we voor transparantie en een betrouwbaar beleid. Duidelijkheid versnelt ook de warmtetransitie en neemt risico bij de uitvoer weg. Zo gaan we onder de juiste voorwaarden gebruik maken van de aanwijsbevoegdheid om gebieden aan te wijzen die over gaan van aardgas op duurzame warmte om zo zekerheid te bieden over de eindoplossing.

1.2 Met de warmtevisie 2024 bieden we inwoners en ondernemers concreet perspectief om zelf aan de slag te gaan met de warmtetransitie.
Steeds meer inwoners en ondernemers zijn zelf bezig met hun aardgasverbruik te verminderen en de overstap te maken naar aardgasvrij. Dat is voor sommigen een zoektocht, zeker in relatie tot de projecten en stappen die de gemeente zet. De warmtevisie biedt handvatten om zelf aan de slag te gaan, waar mogelijk concreet gekoppeld aan de gemeentelijke aanpak in een stadsdeel.

1.3 Om klimaatopwarming tegen te gaan willen we aardgasvrij worden gebaseerd op de meest recente inzichten. De warmtevisie 2024 geeft een actualisatie van onze koers.
De warmtetransitie is constant in ontwikkeling. Daarbij opereert de gemeente in een speelveld van andere overheden, organisaties en onze inwoners waar constant nieuwe inzichten op worden gedaan. Door de warmtevisie 2018 te actualiseren kunnen we beter deze veranderende werkelijkheid meenemen bij het opstellen van beleid en het opstarten van projecten.

1.4 Participatie: inwoners, ondernemers en partners hebben actief meegewerkt aan het tot stand komen van de warmtevisie 2024.
Deze warmtevisie is niet enkel een product van gemeente Nijmegen, maar is tot stand gekomen met input van een brede groep inwoners, ondernemers en partnerorganisaties. Door hen actief te betrekken hebben we meer zekerheid over het draagvlak, haalbaarheid en juiste ambitieniveau van de warmtevisie. Vaststelling daarvan doet ook recht aan de bijdrage die deze mensen geleverd hebben.

Kanttekeningen
1.1 Draagvlak in de warmtetransitie is essentieel is en lastig om op te halen.
De warmtevisie is tot stand gekomen middels een participatietraject met inwoners, ondernemers en partners. Zo maken we een breed gedragen warmtevisie die niet enkel de

visie van gemeente Nijmegen is, maar ook van de verschillende partners die eraan meegewerkt hebben. De komende tijd blijven we werken om draagvlak voor dit thema te verbeteren middels een participatie-/en communicatieaanpak. We voeren onder andere een evaluatie uit van het project Buurt Energiesysteem (BES) Hengstdal om te leren van de participatie daar. We werken aan een communicatie-/en participatieplan om de nieuwe warmtevisie op de kaart te zetten. En met een Klimaatberaad vragen we een representatieve groep inwoners om advies hoe we de warmtetransitie in de wijk kunnen laten slagen.

1.2 Het is onduidelijk hoe het nieuwe kabinet vorm gaat geven aan de energietransitie en of we daarmee de juiste ondersteuning krijgen om deze warmtevisie uit te voeren.
Voor de warmtetransitie zijn we afhankelijk van ondersteuning op verschillende gebieden door het Rijk. Deze ondersteuning is ook als voorwaarde meegegeven bij het accepteren van de rol die we als gemeente nemen in de warmtetransitie op basis van het Nationale Klimaatakkoord. De warmtevisie geeft een beeld van hoe wij deze rol invullen. Daarbij geven we aan dat we voor uitvoer afhankelijk zijn van de juiste ondersteuning van het Rijk met onder andere financiële middelen en wettelijke instrumenten. Maar ook bij een veranderende koers van het Rijk staan we achter de ambities uit deze warmtevisie en blijven we stappen zetten richting uitvoer daarvan.

1.3 In de warmtevisie wordt ingezet op het realiseren van warmtenetten met als bron de warmte van afvalverbrander ARN. Daarmee creëren we een grote afhankelijkheid van één bron met een onzekere toekomstbestendigheid.
De ARN biedt ons als Nijmegen een bijzondere kans: beschikbare warmte tegen een relatief laag tarief. Dat geeft ons de mogelijkheid om nu warmtenetten te realiseren. Tegelijkertijd doen we onderzoek naar alternatieve warmtebronnen zoals aquathermie en geothermie. De potentie van aquathermie is groot en van geothermie zijn we de kansen voor Nijmegen verder aan het uitwerken. Beide bronnen zijn echter duurder dan de warmte van ARN. Zolang we daarmee goedkoper warmte kunnen leveren aan onze inwoners kiezen we dus voor de ARN als warmtebron. We blijven andere bronnen onderzoeken om tijdig de overstap te kunnen maken als de warmtepotentie vanuit ARN terugloopt.

1.4 In de bestaande bouw wordt vanwege toenemende hitte het leveren van koeling steeds belangrijker. In de warmtevisie wordt hier nu geen rekening mee gehouden.
De toenemende hittestress in de stad heeft onze aandacht binnen de opgave klimaatadaptatie. Vanuit de waarde ‘in samenhang’ geven we de warmtetransitie ook vorm in samenwerking met klimaatadaptatie. De toenemende vraag naar koeling zal daarbij een actueel thema zijn komende jaren, ook als dit niet expliciet in de warmtevisie terugkomt.

1.5 De overstap naar aardgasvrije warmte is een ingewikkelde transitie. We moeten daarbij werken met realistische doelen.
In Nijmegen is als ambitie opgenomen om in 2045 aardgasvrij te zijn. De evaluatie van de warmtetransitie van de afgelopen jaren leert ons dat we een ingewikkeld en zorgvuldig traject moeten doorlopen. Daarbij zijn we bovendien afhankelijk van de juiste rijksmiddelen om stappen te kunnen zetten. Om een realistisch verhaal te vertellen stellen we onze ambitie bij en richten we ons op een aardgasvrij Nijmegen in 2050. Dit geeft ons

wat meer tijd en zorgt ervoor dat we aansluiten bij de doelstelling en bijbehorende ondersteuning van het rijk.
1.6 Uitvoering warmtevisie in relatie tot beschermde gebieden en monumenten.
Bij de uitvoering van de warmtevisie zijn beschermde gebieden en monumenten aandachtspunten.

Fatale termijn
Er is geen fatale termijn. Wel vormt de warmtevisie de basis voor ons beleid en projecten de komende jaren. Pas na vaststelling kunnen we tot concrete uitwerking hiervan overgaan.

Financiën
Voor de uitvoering van de warmtevisie zijn financiële middelen vanuit de gemeente nodig. Hiervoor zetten we de reeds ontvangen rijksmiddelen (zogenaamde PAW-middelen voor Dukenburg en Hengstdal), de middelen uit het gemeentelijk warmtefonds en de nog te verkrijgen middelen van andere partijen in. Met dit voorstel vragen we nu niet om extra middelen.

Vervolg
De warmtevisie 2024 zal na vaststelling gedeeld worden met de stad. Daarbij informeren we niet alleen, maar zoeken we actief naar manieren om te enthousiasmeren en aan te zetten tot actie. We zetten actief in op het vergroten van draagvlak in de stad voor dit onderwerp.

Op 1 juli 2025 gaat de Wgiw van kracht. Vervolgens hebben we tot 31 december 2026 om ons eerste warmteprogramma vast te stellen. Deze warmtevisie zal ons eerste warmteprogramma worden. Vaststelling van het warmteprogramma is een bevoegdheid van het college. De procedure hiervoor starten we na inwerkingtreding van de Wgiw.

De genoemde aanpakken in de warmtevisie 2024 zullen in verschillende projecten uitgewerkt worden. Hierbij werken we samen met onze inwoners, ondernemers en partners in de stad. Op hoofdlijnen is de focus voor de korte termijn weergegeven in paragraaf 5.1 van de warmtevisie. Hier is ook concreet opgenomen met welke projecten we de komende tijd aan de slag gaan.

We organiseren een Klimaatberaad over de aanpak van de warmtetransitie. Met een Klimaatberaad vragen we een representatieve groep inwoners om advies hoe we de warmtetransitie in de wijk kunnen laten slagen. Het Klimaatberaad ronden we af voor de zomer van 2025.

Om de bewonersinitiatieven op het gebied van de energietransitie eerlijk en met de juiste verwachtingen ondersteuning te kunnen bieden stellen we hier een beleidskader voor op. Het kader ronden we af begin 2025.

Bijlagen
1. Warmtevisie 2024
2. Warmtevisie 2024 bijlage: "*Technisch-economische analyse als onderdeel van de warmtevisie Nijmegen 2024*" – CE Delft